

DALHEM

Ett kuperat stycke Tjust

Välkommen till natursköna DALHEM!

Vi tar oss in i området från Gamleby vid Billsjön och åker åt nordväst genom den vackra, starkt kuperade Tjust-delen. Strax dyker **Karls-hult** upp med byarna **Lixtorp** och **Olstorp**. Här i det förr 'kompletta' lilla samhället är omgivningen ännu mjukt kullig.

Vägen mot **kyrkbyn** Dalhem bjuder på fantastisk utsikt över **Ämten** (Svansjön) med herrgården **Ämtöholm**. Norrut över sjön syns **Sjöända**, tidigare flottningsmal för Tyllinge sågs timmer ända uppfra nordvästra hörnet av socknen. Flottleden från Loftern användes till 1927. Sågverk vid Loftern ersatte Sjöändas år 1948.

Vägen stiger från Ämten mot kyrkbyn. Nya Dalhems kyrka blev färdig 1878 och byggdes över grunden till den gamla kyrkan med anor från 1200-talet. Den gamla kyrkan kan ses på bild utanför kyrkan och beskrivs i Dalhems Hembygdsbok utgiven 1987. I Församlingshemmet visar Hembygdsföreningen kulturhistoriska

Tyllinge nämns redan år 1318. Byggnaden är från 1630.

minnen. Nära kyrkan ligger **Patt** (Kyrksjön), bildad i en nedsvarvad sköldishåla som är typisk för Dalhem.

Norr om Patt fanns Gästgiveri med kungliga utskänkingsmeriter från 1700-talet till ca 1900. Fälten N och O om sjön har varit exercisplats för Tjust Companie av Östgöta (Ryttare) Cavallerie. Området kallas ännu **Kampen** från franska Champ som betyder fält. Inkvartering skedde i kyrkbyn och i Västansjö.

Vi passerar i utförsbackarna mot **Larum Nämndemansryggarna** - djupa floddalar efter inlandsisens framfart.

Dalhems Hembygdsförening
tel 0493-33020, 0493-34069, 0120-23025

Nedanför **Lilla Dalhem**, på höjderna åt höger, finns bronsåldersgravar - stora runda stenrösen.

I Larumsområdet ryms mycket historia med: Fornborg, spår av anläggningar i utloppet till **St Vrängen** och **gruvområde** norr om sjön. Uppe på de brant stupande bergmassiven längs dalen är utsikten hänförande. Området var redan på 1600-talet en del av Tjusts bergslag med kopparverk och gruvor i biskoplig regi. I Dalhem finns 100-tals gamla torpställen, de flesta rivna, nu enbart kvar som skyltade

husgrunder.

Gruvterrängen norr om St Vrängen är ett botaniskt intressant område. Den bjuder både "rara" växter och gruvdrängarnas torpspår. Larum var ett kavelbröställe på dåtidens enda väg mellan Västervik och Linköping via de branta **Vibergsbackarna** över till Broddebo vid nuvarande väg 35. Prova på dem!

Innan vi tar av mot Åtvidaberg vid Tyllinge vägskal och efter att ha åkt förbi den riktigt gamla hovhållnings- och kungsgården **Ramshult**, troligen från 700-talet, måste Tynnomgivningarna och den fina

ÖMEK / CAG ONE Service

Önhult, 59791 Åtvidaberg

Mekanisk Verkstad
0120-23007

TYLLINGE AB

Skogsbruk och fiske
0493-33071
0493-33075

Gräv & Skog i Lixtorp AB

Bengt Andersson

Skogsentreprenader
0493-32020, 070-3966615

TYLLINGE IF

Föreningen driver ett Medborgarhus som kan hyras liksom idrottsplatsen Tyllevi. Ring 0493-33005

GAMMALSKEDA ÅKERI AB

Magnus och Ulf Johansson
0120-23021, 0120-23046

STEN ERIKSSONS ÅKERI AB

Dalhem, 59401 Gamleby
0493-34058, 070-6887127

Roger Norström Måleri AB

Kvalité lönar sig - Billigare än du tror
Ramshult Tyllinge, 59492 Gamleby
0493-33025

Anders Olofssons Bilservice

Dalhem Lönneberga
0493 - 34068

Jättegrytan

Nämndemansryggarna

Sjön Vrången

herrgårdsbyggnaden vid **Tyllinge** beses. Egendomen har innefattat nästan alla andra gårdar och byar i socknen och bär en intressant och sägenomspunnen släkt- och brukshistoria.

Missa inte socknens nordvästra del. Först kommer vi till fritidsmetropolen **Risebo**. Där kan man få mer information och köpa fiskekort, Dalhems Hembygdsbok mm.

De östgötavända gränsbyarna **Gammalskeda**, **Fagerdal** och **Örhult** får avsluta svepet över Dalhem - här är vildmarken nära! Åk 'Gamla vägen' från Fagerdal mot Gammalskeda. Fortsätt först till grännsbyn Önhult, vänd och kör upp på de mäktiga grusåsarna med omgivande välsvavade dödishålor. Stanna och beundra utsikten, speciellt före den branta nedfarten till nya landsvägen, och bada gärna i **Loftern**. Besök också **Tolångsö** vid den trolska **Tolängen**. Njut av ensamheten och tystnaden eller prova fiskelyckan.

Västansjö Gård

Bo på Lantgård
0493 – 34042

Risebo Fritid AB 0493-33046 www.risebofritid.se

ÅTVIDABERGS HOTELL

Genuint hemlagat!
Håkan: 0120-10090
Varmt välkomna!

Stuguthyrning: Risebo 0493-33046, Västansjö 0493-34042,
Lixtorp 0493-32056, Näset 0120-23066, Tyllinge 0493-33071